పాలపుంత

బద్ధకంగా వొళ్ళు విరుచుకొని, ఒక్కసారి గట్టిగా ఆవలించి, చిటిక వేసి, ఓ సిగరెట్టుముట్టించి, మళ్లీ ఆలోచనల్లో పడ్డాడు సారథి. మనస్సును మరోదానిమీదికి మళ్ళింతామని ఎంత ప్రయత్నించినా, కళ్ళెంలేని గుర్రంలాగా అది సారథి అదుపులో ఉండకుండా ఉంది. ఈ ఆలోచనలతో అతను చిరాకెత్తిపోతున్నాడు. తల చిటచిటలాడిపోతున్నది. ఒకటి రెండుసార్లు, పనిమనిషి వచ్చి, 'ఏంకావాలి అయ్యగారూ?' అని అడిగింది. మనోరమకూడా ఓసారి హడావుడిగా తొంగి చూసి, 'ఏం హాబ్బీ! ఒంట్లో బావోలేదూ? పోనీ డాక్టర్ని కన్సల్టుచేసి చూడకపోయావా?' అంటూనే వెళ్ళిపోయింది.

ఆ పరామర్శ చూస్తే సారథికి ఎన్నో అనుమానాలు కలిగాయి. నిజంగా ఈ మనోరమ, తను కావాలనుకొన్న మనోరమేనా అనిపించింది. ఏదో కళ్ళనీళ్ళు తుడవడానికి తప్పితే, ఇందులో ఆప్యాయతంటూ తగలడిందా అనిపించింది. ఈ దిక్కుమాలిన మొహమాటప్పనులు చెయ్యమని ఏ దేవుడేడిచాడా అనిపించింది. నాలుగైదురోజులక్రిందటయితే, తను మనోరమకు, ఏదో ఓ సమాధానం—ఆవిడకు నచ్చే సమాధానమే ఇచ్చి ఉండేవాడు. కానీ, ఈ నాడలా అనిపించడంలేదు. ఆమెను రెచ్చగొట్టి, మనస్సును గాయపరచి, ఘోరంగా హింసించాలని బుద్ధిపుడుతోంది. ఏదో ఒకవిధంగా మనోరమను, తన కాళ్ళమీద పడేట్టు చేసుకో

వాలని అనిపిస్తోంది. కానీ తనలా చేయగలడా? అందుకు తను సమర్థుడేనా? ఈ ప్రశ్నలు సారధికి తట్టనేలేదు.

* * *

చాలాకాలంక్రిందటిసంగతి. అప్పుడు మంగమ్మఅనే ఓ పద్దెనిమిదేళ్ళపిల్ల, ఓ సుమారైనబస్తీలో, ఓ ఇరుకుసందులో, అంతకన్నా ఇరుకైన ఓ యింట్లో ఉండేది. ఆ పిల్లకు తల్లీతండ్రీ ఉన్నారు. ఆ తండ్రి నాటకాల్లో, ఏవేవో పనులు చేసేవాడు. తల్లిగూడా, ఈ తండ్రిదగ్గరకు రాకపూర్వం శరీరంమీద బతికింది. ఈ తండ్రిదగ్గరకొచ్చాకగూడా కొంత కాలం, అలానే జీవించింది. అలా జీవించడం ఆ తండ్రికి ఇష్టమో కాదో తెలీదు. అతనుమాత్రం, ఎప్పుడూ ఆ తల్లిని 'ఇదేమిటీ' అన్నపాపానపోలేదు. ఆ తండ్రి ఇంట్లోలేనప్పుడు, అనేకమంది ఆ యింటికి వచ్చిపోతుండేవారు. ఆ వచ్చినవారి పనులేవో అయిందాకా, పాపం– ఆ తండ్రిగారిపనులుగూడా పూర్తయ్యేవి కావు.

మంగమ్మకు కాస్తంత వయస్సు వచ్చిందాకా, ఆ తల్లే నాటకాల్లో వేషమేస్తూఉండేది. మంగమ్మతరవాత, వరసగా నలుగురుపిల్లలుపుట్టుకొచ్చారు. ఆ తల్లి వేషాలెయ్యడం మానేసింది. ఆమెలేని లోటును మంగమ్మ భర్తీచేసింది.

ఒకసారి ఏదోఊళ్ళో 'చింతామణి' నాటకం ఆడారు. ఆ నాటకంలో 'రాధ'పాత్రను ఒక అద్భుతమైన పిల్ల నటించింది. ఆ పిల్లకు నటించడంలో అట్టే ప్రావీణ్యంలేదు. ఆమె నటనలో, నాజూకుతనంగానీ, శిల్పంగానీ లేదు. కానీ నటనవల్ల ఆ పిల్లకున్న ఆపేక్ష, ఆసక్తీ, అడుగడుగునా కని

పిస్తూ ఉంది. బొటాబొటీగా పదిహేనేళ్ళున్న ఆ పిల్ల, 'స్టేజీ ఫియర్' లేకుండా డైలాగ్స్ డెలివరీ చేసింది. ఉన్న ఒకటి రెండు పద్యాల్నీ కమ్మగా అంది. ఓ చిన్న సైజు డాన్సుగూడా చేసింది. ఆమె నటనకు చాలామంది దిమ్మతిరిగిపోయారు. నలుగురైదుగురు వన్సుమోర్లుగూడా కొట్టారు.

వాళ్ళనుచూసి సారథి ముందుగా అసహ్యపడ్డాడు. తరవాత జాలిపడ్డాడు. అసలే ఆ నాటకంలో రాధ కారెక్టర్ లోడితెడు. ఆ లోడితెడుదాన్ని, ట్రూపువాళ్లు మరింత కట్ చేశారు. అయినా ఆ పిల్ల బాగా నటించింది. అంతకన్నా ఆ పిల్ల అద్భుతంగా ఉంది. మహామహావాళ్ళకే వంకబెడుతున్న తనకు, ఆ పిల్ల నటన ఎందుకునచ్చిందో సారథి చప్పున ఊహించలేకపోయాడు. నటనకన్న, దానిపట్ల ఆ పిల్లకున్న ఆసక్తే కారణంకావచ్చు. లేదా కళ్లుతిరిగి పడిపోయే, దాని అందమూ కావచ్చు. ఎందుకైనా మంచిదని, సారథి- ఈ రెండవకారణంతోనే తృప్తిపడ్డాడు. నాటకం అయిపోయింది. జనమంతా గొల్లునలేచారు. కొందరు స్టేజీకేసి విరగదొక్కుకొన్నారు. ఇంకా కొంతమంది క్లాసులకోసం అడ్డం కట్టిన అలవల్ని విరిచిపారేశారు. సారథిగూడా ఆ జనంతో పాటు లేచాడు. ఎందుకో ఒక్కసారి గ్రీన్‌రూంలో కెడదా మనిపించింది. అట్లా వెళ్ళడం బాగుంటుందా అనిపించింది. ఆఁ ఎందుకు బాగుండదు లెస్తూ అనిపించింది. జనాన్ని తప్పించుకొని, స్టేజీ బొంగుల్ని దాటుకొంటూ తెరవెనక్కు వచ్చాడు.

గ్రీన్‌రూమ్ నానాకచాటుగానూ ఉంది. కృష్ణుడు ఓ

మూల చేరగిలబడి బీడీదమ్ము కొడుతున్నాడు. చింతామణి 'దిరీసు' మార్చుకొంటూ ఉంది. బిలబిలలాడుతున్న గ్రీన్ రూమంతా ఆశగా వెదికాడు సారధి. చేతులనిండా కొబ్బరి నూనె పూసుకొని, మొఖానికి పాముకొంటున్న ఓ పిల్ల కనిపించింది. తెల్లటి పరికిణీ కట్టుకొంది. నలచనిజాకెట్టు వేసుకొంది. ఆ పిల్ల కేసి ఓ నిమిషంపాటు చూశాడు సారధి. ఒక్కసారి నిట్టూర్చి, పెదాలు తడుపుకొన్నాడు. ఇంతలో మరో ముసలాడు — మరీ అంత ముసలాడు కాదు — ఓ క్షణం సారధి కేసి, ఆ పిల్ల కేసి చూసి, ఎందుకో భుజాలు కుదుపుకొని, ఆ పిల్ల దగ్గర కెళ్ళాడు. అతనందించిన తువ్వాలుతో ఆ పిల్ల ముఖం తుడుచుకొంది. అనవసరంగా పమిట సరిజేసుకొంది. పరికిణీ దులుపుకొంది. సారధి పొంగిపోయాడు. ఆ రాత్రి అతనికి ఇంటికి వెళ్ళబుద్ధిపుట్టలేదు. వెళ్ళినా నిద్రపట్టలేదు. పట్టినా ఆ పిల్ల మాటిమాటికీ కలలో రాసాగింది.

దాన్నాదినా తేలిందేమిటంటే, సారధికి, ఎన్నడూ ఎవరిమీదా కలగని 'ఆపేక్ష' మంగాయమ్మమీద కలిగింది. ఆ ఆపేక్షను అతను మనస్సులోనే దాచుకొంటే ఏమిజరిగేదో తెలీదు. కానీ అత నాపని చెయ్యలేదు. వారంరోజులయ్యాక రెండు పచ్చనోట్లు జోబీలో వేసుకొని గుంటూరు వచ్చాడు. ఆట్టే శ్రమలేకుండా అంకవ్వ ఇంటికి చేరుకొన్నాడు. ఆ సమయాన అంకవ్వ ఇంట్లో లేదు. మంగాయమ్మా లేదు. పత్తిపాడులో 'సతీతులసి' నాటకం ఆడటానికి వెళ్లారట. ఇప్పుడో ఇంకాస్సేపటికో రావాలిట.

ఈవార్త సారథిని ఎంతగానో నిరుత్సాహపరిచింది. అత నేవేవో ఆలోచించుకొంటూ వచ్చాడు. తను వాకిట్లోకి రాగానే మంగాయమ్మ ఎదురవటం, తన్ను చూచి, ఓ నిమిషం ఆశ్చర్యపడి, ఆ తరవాత నవ్వుతూ ఆహ్వానించటం, తను కాదుకూడదంటూనే... ఏదీ? అనుకొన్నదొక్కటీ, జరిగిచావందే!

సారథి చిరాకుపడుతున్నాడని, లలితాంబ గ్రహించింది. "అప్పటికీ నేను వద్దోఅని మొత్తుకొంటూనేఉన్నాను బాబూ! దానికీ ఇష్టంలేదు. ఆ తండ్రి దానిప్రాణం తీస్తున్నాడు. ఈ డేరినబిడ్డ, ఇలా ఊళ్ళంటతిరిగితే..." అని ఓ క్షణం ఆగి, సారథి ఏమనుకొంటున్నాడో తెలుసుకొనేందుకు ప్రయత్నించి, అతను ఏమనుకొంటున్నదీ తెలీక, చేతికిందికొచ్చిన కడగొట్టుదాన్ని, ఓ గసురుగసిరి, 'కాఫీ తెస్తానుండండి' అంటూ లోపలకు చక్కాపోయింది.

ఆవి డొచ్చేలోగా, అందినంతవరకూ, సారథి ఆ యింటిని చూశాడు. గోడలకు చాలారకాల ఫోటోలు వేళ్ళాడుతున్నాయి. కొన్నింటిలో - మొన్న తనుచూసిన అంకప్పబొమ్మ లున్నాయి. అయిదారుఫొటోల్లో, ఇప్పుడు తనతో మాట్లాడినావిడ ఉన్నది. మూడింటిలో మంగాయమ్మ ఉన్నది. మంగాయమ్మ బొమ్మకేసి తదేకంగా చూస్తున్న సారథికి, లలితాంబ కాఫీతెచ్చిన సంగతికూడా తెలియదు. ఆవిడ జ్ఞాపకంచేశాక, కాస్త సిగ్గుపడ్డాడు.

అనుకొన్నటైం దాటిన రెండుగంటలకు, వాకిటి ముందు జట్కావచ్చి ఆగింది. ముందుగా, అంకప్ప దిగాడు.

చిన్న ట్రంకుతో, మంగాయమ్మ ఆ తరవాత దిగింది. సారథి కుర్చీలోంచిలేచి నిలబడ్డాడు. అతన్ని ముందుగాచూసినవాడు అంకప్ప. "ఎంతసేపయిందిబాబూ మీరొచ్చి?" అన్నాడు అంకప్ప, కూతురు చేతిలోంచి, పెట్టె నందుకొని మెల్లె క్కుతూ. సారథి ఏదో గొణిగాడు. అప్పటిదాకా అదోలా ఉన్న మంగాయమ్మ, తండ్రి ఎవరొన్నో పలకరించటం విని, చప్పున తలెత్తి లోపలికి చూసింది. సారథి ఆశించినట్టు – ఓ క్షణం ఆశ్చర్యపోయింది. ఆ తరవాత నిండుగానవ్వి, చప్పున లోపలికొచ్చింది. సారథి కాస్తంత దోవ తప్పుకొన్నాడు.

"నాటకం ఎట్లా జరిగింది?" అన్నది లలితాంబ.

"అమోఘం! అమోఘం!! వకటే వన్సుమోర్లు. వకటే వన్సుమోర్లు!!" అన్నాడు అంకప్ప.

"కలెక్షన్ బాగా వచ్చిందా?"

"ఆఁ, ఏడెనిమిదొందలుదాకా ఉంటది. ఐతేనేం, అనుకొన్న ప్రకారం, ఆ సుబ్బారాయుడు ముట్టజెప్పలా! డబ్బుఇవ్వందేరంగేసుకోమని మనవాళ్ళన్నారు. నాటకంఆడక పోతే, విరగడంతామని జనమన్నారు" అన్నాడు అంకప్ప విసుగ్గా. "అబ్బా! పోనియ్యవే పాడుగొడవ! కాసిని నీళ్ళు దొడ్లోపెట్టు - ముందు స్తానం చేస్తా."

ఈలోగా మంగాయమ్మ, ముఖం సబ్బుతో కడుక్కొని, తుండుతో తుడుచుకొంటూ, సారథికి ఎదురుగా ఉన్న కుర్చీలో కూలబడింది. ఆమెకళ్ళు ఎర్రగాఉన్నయ్! పెదిమలరంగు, ఇంకా అక్కడక్కడ ఉన్నాననిపిస్తోంది. మనిషి చాలా బడలిగ్గా కనిపిస్తోంది. కాస్సేపు సారథిమాట్లా

డతాడేమోనని చూసింది. అత నలాంటిదేమీ చేయకపోవ డంతో, తనే మాట్లాడింది. గతరాత్రి జరిగినసంగతులన్నీ వైనవైనంగా చెప్పింది.

"ఆc. ఈ దిక్కుమాలిన నాటకాలంటే నాకు బొత్తిగా గిట్టదు. మా నాన్న నన్ను చంపుకుతింటాడు. రాత్రి చూడండి! నాటకం ఆడనూ ఆడాము. అభాసుపాలు కానూ అయ్యాము. రానూ, పోనూ, ఖర్చులు దండగ. పైగా వాళ్ళు హైరానామాత్రం మిగిలింది. మీరు వస్తున్నానని ముందుగా ఉత్తరమ్మొక్కన్నా రాసివడెయ్యకపొయ్యారా? మా అడ్రస్ మొన్న మీరు రాసుకొన్నారుగాదూ?... చూశారూ, మా ట్రూప్‌లో ఉన్నవాళ్ళు మరీ సన్యాసి వెధవలండీ! మొన్న మీఊళ్ళో, కాస్సేపు నాతో మీరు మాట్లాడారాండీ, మా గుంపు అప్పుడే మనకు,ఏమిటేమిటో అంటగట్టేశారు. ఈ వెధవలకు ఇంతకన్నా మరో పనీపాటా లేదు...ఇవ్వాళ ఉంటారుగా...సాయంత్రం ఏదన్నా మంచి పిక్చర్ కెడదామని...ఆకలిగా ఉంది. నిద్రగూడా వస్తోంది ...ఏమంటావు ?...ఆc...వడ్డించవే అమ్మా వస్తున్నాను. ఏం ? మరి వెళ్ళిరానాండీ ?"

మంగాయమ్మతో అన్న మాటను నిలబెట్టుకోవాలన్న పట్టుదల ఎంతయినాఉన్నదని, సారథికి తెలిసివచ్చింది. ఏదో మర్యాదకోసం తనతోబాటు సినిమా కొస్తానన్నదేమోనని సారథి అనుకొన్నాడు. తనతో రావలసిన అవసరంపట్టు కే మున్నదనీ అనుకొన్నాడు. ఏమున్నదో సారథికి తోచలేదు.

మంగాయమ్మ మాత్రం అయిదున్నర దాటకుండానే టాయిలెట్టయి వచ్చింది.

"ఆట మొదలెట్టడానికి చాలా టైం ఉంది. ఇప్పుడప్పుడే దేనికి? కాస్సేపు ఎక్కడన్నా కూచుందామా?" అన్నాడు సారథి.

మంగాయమ్మ మొదట ఫక్కున నవ్వింది. ఆ తరువాత 'అలాగే' అంది. ఆ నవ్వులో సారథికి చాలాచాలా సంగతులు కనిపించాయి.

తనమనస్సులో ఈమధ్య బయలుదేరిన సంక్షోభానికి తగినచిట్కా ఇప్పుడు తెలిసినట్టు సారథి ఫీలయ్యాడు. కానీ ఆ తెలిసిందాన్ని మంగాయమ్మ కెట్లా తెలియచెయ్యాలో మాత్రం అతనికి తెలియలేదు.

"నే నిట్లా వచ్చినందుకు, నీకేమీ ఆశ్చర్యం కలగలేదా?" అన్నాడు సూర్యం, ఆ పిల్ల ముఖంకేసి చూస్తూ.

మంగాయమ్మ కాస్సేపు మెదలకుండా ఊరుకొని, తాపీగా ముఖం పైకెత్తి, అతనికేసి ఓక్షణం చూసి, వస్తున్న నవ్వును ఆపుకొంటూ 'లేదు' అంది.

"అదేం? ఇందాక నువ్వట్లా అన్నట్టులేదే! వస్తున్నట్టు ముందుగా జాబన్నా రాశావుగాదేం—అన్న ధోరణిలో మాట్లాడావుగదూ?" అన్నాడు సారథి.

"మీ రింత అమాయకులని నే ననుకోను. అదేమో ఇల్లు. ఇది పార్కు" అన్నది మంగాయమ్మ.

"స్థలాలనుబట్టి మాట్లాడే మాటలు మారుతుంటాయని నాకు తెలియదే!"

"మరి దేన్నిబట్టి మారుతాయంటారు? అదే మా ఇల్లయితే, ఇప్పుడు నన్నడిగినప్రశ్న అడిగిఉండేవారేనా? మీరు బూకరిస్తే నేను చెప్పలేను గానీ, ఏనాటికీ అడిగి ఉండరు."

మంగాయమ్మ ఉత్త అందమయిందేకాదు; దానికి మించిన తెలివితేటలుగూడా ఉన్నాయి. ఎంతబాగా మాట్లాడింది...ఇలా కొన్నినిమిషాలపాటు, మంగాయమ్మ తెలివితేటల్ని మెచ్చుకొన్నాక—సారథి, తను వొచ్చినపనేమిటో చెప్పాడు.

"మీ రనుకొన్నంత గ్లామర్ ఇందులో ఏమీ ఉండదండీ! బోలెడంత డబ్బుకావాలి. అంతకన్నా ముఖ్యం రిస్క్‌ను భరించాలి: అనుకొన్నవి అనుకొన్నట్లు జరిగి చావవు. నానా చెరలూ ఉంటాయి" అన్నది మంగాయమ్మ.

"అవన్నీ ఉండవని నాకు తెలీకపోలేదు. వాటన్నింటినీ రిసీవ్ చేసేందుకు సిద్ధపడే నేనీ ఫీల్డులోకి అడుగుబెడుతున్నాను. డబ్బుసంగతి నాతో అనకు. నేను లక్షాధికారిని కాకపోవచ్చుగానీ, ఈపాటి పెట్టుబడి సులభంగా పెడతాను" అన్నాడు సారథి.

మంగాయమ్మ ఏదో ఆలోచిస్తూ ఊరుకొని, అంతలోకే ఫక్కున నవ్వుతూ "మీ రెందుకీ లైనులో కొస్తున్నట్టు? ఏం బావుకొందామని? నేనిట్లా అంటున్నందుకు మరోలా అనుకోకండి. మీరేదో భ్రమలో ఉండి ఇందులో కొస్తేమాత్రం ఆ భ్రమలు విచ్చిపోవటానికి ఆట్టేకాలం

పట్టదు. ఇవన్నీ మీరు ముందుగా ఆలోచించుకోవాలి" అంది.

"నీ ధోరణిచూస్తుంటే నా కింకో అనుమానంగూడా వేస్తున్నది. చెప్పనా ?" అన్నాడు సారథి. మంగాయమ్మ ఏ జవాబూ ఇవ్వకముందే, "నిజంగా నేనిలా సొంతకంపెనీ పెట్టడం నీ కిష్టం లేదనుకొంటాను. అథవా, ఉన్నా నా కంపెనీలోకి రావడమంటే నీకు సమ్మతం లేకుండానన్నా ఉండాలి. కాకపోతే, నువ్విన్నిమాటలు అనవే!"

"అదేమిటండీ!" అన్నది మంగాయమ్మ ఈసారి నిజంగా ఆశ్చర్యపోయి.

"అమ్మాయ్ నాతో వసవసలు పనికిరావు. ఉన్న సంగతేదో కటీపిటీ తేల్చేయ్. నువ్వొచ్చినా రాకపోయినా నేనో సొంతకంపెనీ పెట్టడం ఖాయం! నేనురాసిన నాటకాలే నాలుగైదున్నాయి. ముందుగా వాటినే స్టేజీ చెయ్యాలి. అవి కాస్తంత సక్సెస్అయితే, బైటివాళ్ళచేత కొత్తరహాగా నాటకాలు రాయించి ఆడతాం. నువ్వేదో ఆకాశంమీదినుంచి మాట్లాడకు. నువ్వు సరేనంటే రేపే ఎగ్రిమెంటు రాసుకొందాం. అన్నిఖర్చులూ భరించి, నెలకు వందరూపాయల జీతం. కంపెనీ పర్మిషన్ లేందే బైటి ట్రూపుల్లో పనిచెయ్యటానికి వీల్లేదు. ఖచ్చితంగా పాతిక ముప్ఫయ్ రిహార్సల్స్ ఉంటాయి. చచ్చినట్టు వాటన్నింటికీ హాజరుకావాలి" అన్నాడు సారథి.

"అబ్బ! మీతో వేగడం కష్టమండీ! ఇప్పుడు నే

కేమన్నాననీ, అలా కోపగించుకోవడం ?” అన్నది మంగాయమ్మ.

ఈ నుతిమెత్తనిమాటలు సారథిమీద బొత్తిగా పని చెయ్యలేదు. “ఆ సంగతి తరవాత చెబుతాను. ముందు నే నడిగిందానికి సమాధానమివ్వు” అన్నాడు అతను.

“నా మట్టుకు నా కిష్టమే ననుకోండి. మరి నాన్నా వాళ్ళను కనుక్కోవద్దూ ?”

“అది నా వంతుపని !” అన్నాడు సారథి. “మరి వెడదాం లే. సినిమా బిగిన్ చేసే వేళయింది.”

“ఆఁ. దిక్కుమాలినపిక్చర్ పోనిద్దురూ! కాస్సేపిక్కడే కూచుందాం. నా కిక్కడే బావుంది” అన్నది మంగాయమ్మ. సారథి ఆ మాటతో ఏకీభవించాడు.

3

ఆరోజున “పాడులోకం” టాకీకు రిహార్సల్ జరుగుతూఉంది. హీరో హీరోయిన్లు మొదటిసారిగా కలుసుకొనే సన్నివేశమది. ఆ చూపుల్లోనే వాళ్ళు, ఎడతెరపి లేకుండా ఒకరి నొకరు ప్రేమించేసుకొంటారు. హృదయాలు మార్చుకొంటారు. కళ్ళతో ఫొటోలుతీసి, వాటిని గుండెల్లో భద్రంగా పదిలపరుచుకొంటారు. ఆ తరవాత, వాళ్ళ ప్రేమను పెద్దవాళ్ళు అప్రూవ్ చెయ్యకపోవడమూ, ఇద్దరూ విడివిడిగా ఎదురు తిరగడమూ, అక్కడా చిన్నవాడూ, ఇక్కడ ఈ చిన్నదీ ఓ పావుగంటసేపు విరహగీతాల్లాంటివి పాడ

డమూ, చివరికి చచ్చిపోవడమూ, అంతా మామూలుగా జరిగిపోతుంది.

నాటకం మొత్తంలో ఎనిమిది కారెక్టర్లున్నాయి. హీరో సారథి. హీరోయిన్ మంగాయమ్మ. హీరో ఆ కొస నుంచి వచ్చి, అక్కడున్న పూలచెట్టునుండి ఓ పువ్వుతుంపి, వాసన చూస్తుంటాడు. అప్పుడే హీరోయిన్ ప్రవేశిస్తుంది. అక్కణ్ణుంచీ డైలాగ్స్. ఈ సీనును ఇప్పటికి పదిసార్లు రిహార్సల్ చేశారు. రానురాను సారథికి విసుగెత్తిపోతూఉంది. ఎన్నిసార్లు చెప్పినా మంగాయమ్మ అర్థంచేసుకోవడమే లేదు.

"నువ్వింత ఎద్దు మొద్దు స్వరూపానివనుకోలేదు. నీకన్నా ఏ చవట కుంకయినా బాగాచేస్తుంది. ఇదే ఆఖరు సారి. జాగ్రత్తగా విను. వాళ్ళిద్దరూ కొత్తవాళ్ళు. వయస్సులో ఉన్నవాళ్ళు. ఒంటరిగా ఓ పూదోటలో కలుసుకొన్నారు. అప్పుడాపిల్ల ఎలా ప్రవర్తిస్తుందంటావ్? వాణ్ని చూడంగానే ముందుగా భయపడుతుంది. "అయ్యో! ఒంటరిగా, ఇలా పరపురుషుడిదగ్గరకొచ్చానే!" అని గాభరా పడుతుంది. ఆ తరవాత క్రమంగా భయంతీరి, అతనికేసి చూస్తుంది. వాడూ అప్పుడేచూస్తాడు. తను చూస్తున్నట్టు, ఆ యబ్బాయికి తెలిసిపోయిందే – అని సిగ్గుపడుతుంది. తలవంచుకొంటుంది. పోబోతుంది. కాని పోలేదు. ఎందుకో తెలుసా? అప్పటికే ఆ పిల్లహృదయంలో ప్రణయబీజం పడింది ... ఇన్ని — ఇన్ని భావాలు నువ్విప్పుడు చూపించాలి. అదే మిదేమని వస్తూనే డైలాగ్ అంకించుకొంటుం

టివి. ఇక నేనేం చావను ?" అన్నాడు సారథి చెమటలు కక్కుతూ.

రిహార్సల్ రూమంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. ఎవ్వరూ మాట్లాడటంలేదు. సారథి ఒక్కసారి మంగాయమ్మకేసి తిరిగి, "ఊఁ, కానివ్వు. పద. నే నిక్కడే పూలుకోస్తున్నాను. నువ్వామూలనించి రావాలి. కమాన్. ఊఁ! త్వరగా రా" అన్నాడు.

మంగాయమ్మ అక్కణ్నించి కదల్లేదు.

"ఏం వినిపించడంలా ? ఆ పక్కనించి రావేం ?" అన్నాడు సారథి పెంకు లెగిరిపోయేట్టు.

గాలివాన ముదిరే సూచనలు కనిపించాయి. నలుగురూ కలగచేసుకొని ఆ పూటకు రిహార్సల్ కాన్సిల్ చేయించారు. సారథి రుసరుసలాడుతూ తనగదికేసి వెళ్ళిపోయాడు.

చాలా పొద్దుబొయ్యాక, ఏదో చప్పుడయితే లేచి వెళ్ళి తలుపుతీశాడు సారథి. వాకిట్లో మంగాయమ్మ నిలబడి వుంది. ఒక్కసారి ఆవిడముఖంలోకి చూసి లోపలకు తప్పుకొన్నాడు. మంగాయమ్మ తలొంచుకొని లోపలికి వచ్చి, తలుపులు దగ్గరగా వేసి, వాటి నానుకొని నిలబడిపోయింది.

"ఇలా వచ్చావేం ?" అన్నాడు సారథి.

జవాబుగా మంగాయమ్మ వెక్కిళ్ళు వినిపించాయి. సారథి ఈ సంఘటనను నమ్మలేకపోయాడు. మంగాయమ్మ ఏడుస్తుందని, అత నెప్పుడూ — అనుకోలేదు. ఆ ముఖం నవ్వటానికే తప్ప, ఏడవటానికి బొత్తిగా అన్‌ఫిట్ !

"నేను ఉదయమే గుంటూరు పోతున్నాను. నన్ను పంపెయ్యండి" అన్నది మంగాయమ్మ.

"అదేం ?"

"ఏమీ లేదు. నేను పనికిరాను, మీరు చెప్పినట్లు చేయడం నాకు చేతకాదు. పనికిరాని సజ్జును బెట్టుకొని మీ రెంతకాలమని బాధపడతారు ? మీ రేవో పెద్దపెద్ద ఆలోచనలతో దీన్ని ప్రారంభించారు. ఆ ఆలోచనలు, నా వంటివాళ్ళవల్ల ఏనాడూ నెరవేరవు. నెలకు వందచొప్పున పుచ్చుకొంటూ, నే నెందుకూ ఇక్కడ ఉండడం?"

"ఇందాక నే నట్లా అన్నందుకేనా నువ్విలా అలగడం ?" అన్నాడు సారథి ఫక్కున నవ్వి.

"అలగడమా ? అలగడానికి నే నెవత్తెను ? వంద రూపాయలకోసం వేషమెయ్యడాని కొచ్చిన ముష్టి ముండను."

"అట్లాగని నే నెప్పుడూ అనలేదే !"

"మీరు అన్నా అనకపోయినా, నా స్థితి అదేనని నాకు తెలుసు."

"చాలాసేపాయిరి — నిలబడేఉన్నావు. నామీద కోపముంటే ఉండొచ్చు. ఈ కుర్చీ ఏం పాపం చేసుకొంది ! పోనీ ఇలావచ్చి కూచోగూడదూ ?"

"నేనింకా పెట్టెలు అవీ సర్దుకోవాలి. వెడతాను. చెబుదామని వచ్చాను" అన్నది మంగాయమ్మ వెనక్కు తిరుగుతూ.

సారథి చప్పున దగ్గరగా వచ్చాడు.

"పిచ్చివేషాలెయ్యకు. దవడలు పేలిపోతాయి. మర్యాదగా ఇలావచ్చి కూచో. లేదా నేనే కూచోబెట్టవలసి వస్తుంది" అన్నాడు సారథి నవ్వుతూనే "ఇంతమంచి ముఖంలో బ్రహ్మాండమైన భావాలు పలికించవచ్చు గదా! ఆ అవకాశం నువ్వెందుకు ఉపయోగించుకోవా అని —"

మంగాయమ్మ ఏమీ మాట్లాడలేదు.

"నువ్విలా రావడంచూస్తుంటే, మన రెండోనాటకం లోని సీనొకటి జ్ఞాపకమొస్తోంది. అందులోగూడా, హీరోయిన్, ఓ అర్ధరాత్రి, హీరోగదిలోకొస్తుంది. అతనిచేత కాస్సేపు బ్రతిమిలాడించుకొని, చివరికి ..."

మంగాయమ్మ ఫక్కుననవ్వి, చప్పున తన పొరబాటును తెలుసుకొని, నాలుక్కరుచుకొంది.

"అలాంటివేమీ కుదరవండీ! హీరోయిన్ పిచ్చిది గనక —"

"ఈరాత్రి చాలా బావున్నావ్ కదూ? నామీది కోపంతో — ఇదే నిజమయితే, ప్రతిసారీ, నామీద నీకు కోపం ఉండాలనే నేను కోరతాను."

సారథిశరీరం అతనిస్వాధీనం తప్పిపోయింది. వెర్రెత్తినవాడిలా ఆమెను దగ్గరకుతీసుకొని, గట్టిగా ముద్దుపెట్టుకొన్నాడు. మంగాయమ్మ లాంఛనంగా కవంతసేపు గునిసి, తరవాత అతనిగుండెలమీద తలపెట్టుకొని కళ్ళు మూసుకొంది.

4

ఆ రోజుల్లో ఆ నాటకాలకు మాంచి గిరాకీఉండేది. పాతనాటకాలు చూసీచూసీ విసుగెత్తిపోయిన ప్రజలకు, సారథీ సమాజంవారి నాటకాలు ఎంతో హాయినిచ్చాయి. ఇందులో పాటలూ, పద్యాలూ లేవనీ, పుణ్యమూ పురుషార్థమూ లేదనీ, అనేవాళ్ళు అంటూనేఉన్నారు. కానీ బ్రహ్మాండంగా సక్సెస్ అవుతున్నాయి. వరసాగ్గా రెండు సంవత్సరాలు, కళాపరిషత్తు పోటీల్లో సారథీసమాజం బహుమతులు తెచ్చుకొంది. ఆ రెండు సంవత్సరాలూ, మనోరమ — అదే మంగాయమ్మ — ఉత్తమ నటనకుగాను ప్రత్యేకబహుమతుల్ని అందుకొంది.

ఒకసారి ఎవరో పెద్దమనిషి పనిమాలా ఇంటికొచ్చి, సారథితో గంటలతరబడి మాట్లాడుతూ కూచున్నాడు. ఆ మాటలకు అంతూ పొంతూ కనిపించటంలేదు. అన్నాలవేళ కూడా మించిపోతోంది. విసుగెత్తి సారథిని కేకేసింది మనోరమ.

"వస్తున్నాను. ఏదీ నువ్వోసారిలా రా !" అన్నాడు సారథి. "వీరిది మద్రాసట. నలుగురు భాగస్తులతో కలిసి ఏదో పిక్చర్ తియ్యబోతున్నారట. అందులో హీరోయిన్‌గా నిన్ను బుక్ చేదామని వచ్చారు."

మనోరమశరీరం ఒక్కసారి వణికిపోయింది. భరించరాని ఏదోశక్తి ఆవేశించినట్లుగా ఊగిసలాడింది.

"ఈరోజుల్లో పిక్చరుతియ్యాలంటే, అయిదారులక్ష

లన్నా ఉండాలి. కానీ మేము లక్షతోనే ప్రారంభిస్తున్నాం. డిస్ట్రిబ్యూటర్ల మీద ఏ మాత్రమో ఆశ ఉంది. అదీ కాక, నేను వేలకు వేలు స్టార్ల కోసం పొయ్యబోవడంలేదు. అందరూ కాకపోయినా, కొంతమందినయినా కొత్తవాళ్ళను తీసుకొంటున్నాను. మిగతా భాగస్తులకు ఈ ఇండస్ట్రీతో పరిచయం లేదు. నేను ఏడెనిమిదేళ్ళుగా, ఈ లైనులో పడికొట్టుకొంటున్నాను. పది పదిహేను పిక్చర్లకు అసోసియేట్‌గా పనిచేశాను. ఇంతకాలానికి సొంతంగా బొమ్మతీద్దామని బుద్ధి పుట్టింది. నాగేశ్వరరావు, రేలంగి, ఫ్రీగా యాక్ట్ చేస్తామన్నారు. నా పిక్చర్‌కు నాగేశ్వరరావు హీరో. ఒప్పుకొంటే, మనోరమ హీరోయిన్. నే నాట్టే ఇచ్చుకోలేను. నెలకు అయిదువందలిస్తాను. పిక్చరుపనిమీద రావలసివచ్చినప్పుడు కారిస్తాను. ఇష్టమయితే, ఇదిగో ఎగ్రిమెంటు. సంతకం పెట్టి ఎడ్వాన్సు పుచ్చుకోండి!" అన్నాడాయన.

ఆ రాత్రి మనోరమా, సారధీ చాలాసేపు మాట్లాడుకొన్నారు.

“నువ్వేమో ఏ సంగతీ చెప్పకపోతివి. అవతలేమో ఆ పెద్దమనిషి మాటిమాటికీ అడుగుతుండె. అందుకని సరేనన్నాను. రేపుదయమే మళ్ళావస్తాడు. అవునో కాదో చెప్పు. ఇప్పటికైనా మునిగిపోయిందేమీ లేదు. కాకపోతే “మావల్ల కాదు బాబూ!” అంటాను. ఇన్నిటికీ నీ ఉద్దేశమేమిటి?” అన్నాడు సారధి.

‘మీ రేమనుకొంటున్నారో చెప్పండి!’ అన్నది మనోరమ.

"నన్నడిగితే, ఒప్పుకోవడమే మంచిదంటాను. జీతం కూడా తక్కువ మొత్తమేమీ కాదు. భగవంతుడి దయవల్ల, ఈ పిక్చర్ సక్సెస్ అయితే నీకింకా మంచి ఆఫర్సు రావచ్చు. మనమైనా ఎంతకాలమని ఇలా నాటకాలాడుతూ కూచో గలం?" అన్నాడు సారథి.

'మీకేమీ అభ్యంతరం లేకపోతే నాకూ లేదు.' అన్నది మనోరమ. "ఇలాంటి విషయాలు మాటిమాటికీ నన్నడక్కండి. మీకు మంచిదనితోచిన ప్రతిదీ నాకూ మంచిదే!"

5

మద్రాసు వచ్చిన పదిరోజులకల్లా, రెండు కాయితాల మీద పద్ధెనిమిది పంక్తులు రాసి, మూర్తిగారు పట్టుకొచ్చాడు.

"ఎల్లుండి రాత్రి తొమ్మిదింటినించి పదకొండింటి దాకా రిహార్సల్ ఉంటుంది. అప్పటిగ్గానీ నాగేశ్వర్రావుకు తీరదు. కారు పంపిస్తాను. ఇద్దరూ రండి." అన్నాడు మూర్తి.

ఆ కాయితం మనోరమ చూసింది. ఉత్తడైలాగ్సు. వాటికి తలా తోకా లేదు. నాలుగైదు చోట్ల కోపంగా చూస్తుంది."—'వేలుతో బెదిరిస్తుంది' 'సిగ్గుపడి తలవంచు కొంటుంది' అనిమాత్రమేఉంది. అసలా కథేమిటో, ఆకథలో ఈసీను ఎక్కడొస్తుందో బొత్తిగా అంతుపట్టలేదు. వాటినేం చెయ్యాలో కూడా తెలియలేదు.

"పోర్లనుగా వును. సినిమాపోర్లన్లు ఇలాగే ఉంటా యేమో నాకు తెలీదు. అయినా కొంపమునిగేదేమీ లేదు. కంఠతాపట్టు" అన్నాడు సారథి.

తొలిసారిగా మేకప్ చేయించుకొంటున్నప్పుడూ, కెమెరా ముందు నిలబడ్డప్పుడూ మనోరమ వణికిపోయింది. కళ్ళు చిర తలువడే ఆ లైట్లముందు నిలబడటమూ, అన్నమాటే యాభై సార్లు అనటమూ, ఆమెకు విసుగెత్తించాయి. ఎంతప్రయత్నిం చినా, ఆపూట వందడుగులుకూడా షూట్ కాలేదు. సారథి చాలా బాధపడ్డాడు. మనోరమ అలసిపోయింది. ఎటుగూడీ ఉత్సాహంగా ఉన్నవాడల్లా మూర్తిగారే!

అయితే ఈ గిజాటు ఎక్కువకాలం ఉండలేదు. మూర్తిగారు చాలా ఓపిగ్గా ఏమిచేయవలసిందీ మనోరమకు చెప్పేవాడు. ఆవిడగూడా విసుగులేకుండా వాటినన్నిటినీ వినేది. వెధవది, ఓ చిన్న నవ్వును సెల్యూలాయిడ్ లో కెక్కించడానికి, ఒక్కోసారి యాభై అరవైసార్లు నవ్వాలి సొచ్చేది. ఇంత యాతనగా నవ్విన ఆ నవ్వు ఎంత సోయగంగా ఉండేదుస్తుంది గనక !

ఆరునెల్లు గడిచాయి. రెండురీళ్ళవరకూ షూట్ చేశారు. రషెస్ చూసినవారు మనోరమ అద్భుతంగా నటిం చిందన్నారు. ఒకటిరెండు పత్రికలు ఈమాటను రాశాయి గూడాను. ఇన్నిటికీ అదృష్టవంతుణ్ని చెడగొట్టేవారులేరు, దురదృష్టవంతుణ్ని బాగుచేసేవారూలేరు. మనోరమ జీవి తంలోకి చూసినప్పుడు, ఆవిడ అదృష్టజాతకురాలే ననాలి. కానీ ఆ అదృష్టంగూడా ఎల్లకాలం ఒక్కచోటనే పీఠం

పెట్టుకోదు. అప్పుడప్పుడు విడిచిపోవడం కద్దు. ప్రస్తుతం మనోరమ ఈ దశలోనే ఉంది.

మూర్తిగారు ఎంత ప్రయత్నించినా, ఆయననుకొన్నట్టు కంపెనీ సాగలేదు. మిగతా ముగ్గురుభాగస్తుల మట్టూ సజ్జుపోగయింది. మనస్పర్థలువచ్చాయి. కంపెనీ మూలబడిపోయింది. ఉన్నడబ్బుతో రెండు మూడు నెలలు అలాగే గడిచాయి.

"ఇప్పుడేంచేద్దాం ?" అన్నది మనోరమ. "ఏదో బావు కొందామని ఇంతదూరం వచ్చాం. అదిట్లా తగలడింది. మళ్ళీ మనం బెజవాడపోదాం. మన నాటకాలు మనకుండనే ఉన్నాయి."

"నువ్వు చెప్పేది చివరదశ. మనమింకా అక్కడికి రాలేదు. నీమీద నాకు ఆశఉంది. ఇవ్వాళ గాకపోయినా, రేపయినా నువ్వు పైకొస్తావు. నీకుగొప్ప ఫ్యూచరుంది. బెజవాడలో ఉండి చేసేదేమిటో, ఇక్కడ ఉండీ చెయ్యొచ్చు" అన్నాడు సారథి.

ఆ తెల్లవారే అతను మనోరమను వెంటబెట్టుకొని, పది పదిహేను ఫిలింకంపెనీలచుట్టూ తిరిగాడు. అందరూ "చూస్తా" మన్నారు. దీనివల్ల కలిసొచ్చిందేమీలేదు. అయిదారుగురు పత్రికలవాళ్ళకు మనోరమనుగురించి చెప్పి కాస్త పబ్లిసిటీ ఇవ్వమని అడిగాడు సారథి. ఒకాయన పేజీకి యాభై రూపాయల చార్జీ అవుతుందన్నాడు. ఇంకొకాయన తప్పకుండాచూస్తానన్నాడు. ఒక పత్రికాయనమట్టుకు 'ట్రైకలర్

టైటిల్ మీరు అచ్చేసివ్వండి నా పత్రిక్కి వేస్తాను. అంత కన్నా నేనేమీ చెయ్యలేను. బ్లాకులు, ప్రింటింగు, అంతా కలిసి అయిదా రొందలలోపు" అన్నాడు.

సారథి నిర్విణ్ణుడయ్యాడు.

ఈ ప్రతిష్టంభనను విడల గొట్టినవాడు మూర్తి. ఆయ నొకనాటి ఉదయమే వచ్చాడు.

"ఇలా జరుగుతుందని నే నెప్పుడూ అనుకోలేదు. ఎంతో ఫ్యూచర్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని, మిమ్మల్ని రప్పించాను. కాలం ఖర్మం కలిసిరాలేదు. జరిగిందేదో జరిగింది. మీకు నా చేతనైనసాయమంతా చేస్తాను. మీరు తిరిగి బెజవాడ వెడదామనుకొంటున్నారటగా! ఇప్పుడు నాలుగైదు తెలుగుపిక్చర్లు కొత్తగా ప్రారంభించారు. వాళ్ళకు, నేను మనోరమను పరిచయంచేస్తాను. అందరూ కాకపోయినా ఏ వొక్కరన్నా అవకాశమివ్వొచ్చు. నా కా నమ్మకముంది. మరి వస్తారా?" అన్నాడు.

సారథి, మనోరమకేసి చూశాడు.

'అం. ప్రాణం విసిగిపోయిందండీ!' అన్నది మనోరమ.

'ఈ వొక్కసారి నామాట వినండి.' అన్నాడు మూర్తి

'సరే వెళ్ళిరా!' అన్నాడు సారథి.

'మీరు రారూ?'

'ఎందుకూ? నేను రాను. మీరిద్దరూ వెళ్ళిరండి!' అన్నాడు సారథి చిరాగ్గా.

మధ్యాహ్నానికల్లా మనోరమ టాక్సీలోంచి నవ్వుతూ దిగింది.

'ఏమయింది?' అన్నాడు సారథి ఆత్రుతగా.

"నిశాఫిలింస్ వారి పిక్చరులో ఛాన్స్ దొరికింది. అట్టే పెద్ద వేషం కాదు. పిక్చర్ మొత్తంలో పది పదిహేనుసార్లు కనిపిస్తుంది. ఆ కారెక్టర్‌కు రెండుడాన్సు లున్నాయి. అయిదు వేలిస్తామన్నారు. మూర్తిగారు వెయ్యిరూపాయలు ఎడ్వాన్సు ఇప్పించారు" అన్నది మనోరమ, నోట్లకట్టను సారథి చేతికిస్తూ.

'నీదగ్గరే ఉంచు. అవునుగానీ, మూర్తిగారేరీ?'

"నన్ను టాక్సీ ఎక్కించి పంపించారు. వీలుంటే రెండు మూడురోజుల్లో కనిపిస్తామన్నారు."

నిశాఫిలింస్ వారి సాంఘికచిత్రంలో రెండుసార్లు క్లబ్ సీను వస్తుంది. ఆ సీనులో మనోరమ డాన్సు చెయ్యాలి. మనోరమ బొత్తిగా నాట్యంముఖం ఎరగందికాదు. చిన్నతనంలో కొంతకాలంపాటు నేర్చుకొంది. ఆ నేర్చుకొన్న దేదో, అడపా దడపా ఉపయోగపడుతూనే ఉంది. ఇదీ, అలాగేననుకొంది మనోరమ. తీరాచూస్తే దానికీ, దీనికీ పోలికలేలేవు. ఒళ్ళంతా కనిపించే గరగరల పాపడా తొడిగారు. హైహీల్ బూట్ వేశారు. జుట్టంతా, మొగాడిజుట్టుకుమల్లే, కురచగా, వొంకులొంకులుగా విరిచికట్టారు. అన్నిటికన్నా ఘోరం పమిటతీసేశారు. రొమ్ములు ఎత్తుగాఉండేట్టు బ్రేసియర్స్ పెట్టారు. కాలు ఛమ్మున పైకెత్తమన్నారు. రొమ్ములు కదిలించమన్నారు.

ఈపనులన్నీ చేయడం మనోరమకు ఎంతమాత్రం ఇష్టంలేదు. పిక్చర్ విడుదలయ్యాక ఈ దిక్కుమాలినడాన్సు ఎన్ని

వేలమందో చూస్తారు. ఈల వేస్తారు. కేకలేస్తారు. చప్పట్లు కొడతారు. ఓనిమిషంపాటు, ఆఘోష యావత్తూ మనోరమ చెవుల్లో మారుమోగింది. మనస్సంతా, ఏదో జబ్బుపడినట్లయింది. ఒకసారి, ఈ కాంట్రాక్టును రద్దుచేసుకొందామని కూడా అనుకొంది.

'అలాఉన్నావేం?' అన్నాడు సారథి, ముఖం అదోలా పెట్టుకొన్న మనోరమను చూసీ చూడంగానే!

"నేనిక షూటింగుల కెళ్ళను. ఈసినిమాలైను నాకు బొత్తిగాకిట్టదు." అన్నది మనోరమ.

'ఎందుకని?'

"ఏమన్నా కానివ్వండి. ఈదిక్కుమాలిన అడవా చాకిరీ నేను చెయ్యలేను. డబ్బొస్తుంది గదా అని - విషం తాగుతామా ఏమిటి?"

"సినిమాల్లో యాక్టు చెయ్యడమంటే విషం తాగడమని నాకింకా తెలియదే!" అని ఆశ్చర్యం నటించాడు సారథి.

"అదే నయం! ఒక్కసారితో ప్రాణాలుపోతాయి. ఇది అంతకన్నా ఘోరం! బైటఉండి చూసినప్పుడున్న గ్లామర్, ఇందులోకొస్తే ఉండదు. ఎంత విసుగు? ఎంత వేస్టు?" అన్నది మనోరమ ముఖంచిట్లించి. ఆవిడన్న మాటల్లో అబద్ధమేమీలేదు. ముష్టి పదిహేనునిమిషాల డాన్సును షూట్ చెయ్యడానికి ఒకరోజల్లాపట్టింది. పట్టుమని పదిఅడుగులు వెయ్యంగానే డైరెక్టర్ 'కట్' అనేవాడు. డాన్సు డైరెక్టర్

మళ్ళీవచ్చి, ఎట్లాచెయ్యాలో చెప్పేవాడు. కెమెరా వెన క్కెళ్ళి, టేక్‌కు తిరిగి రెడీగాఉండేది- లైట్లుఆరిపోయి మళ్ళీ భగ్గుమంటూ వెలిగేయి. రికార్డు మ్యూజిక్ అంటుంటే మనో రమ, కళ్ళు వయ్యారంగా తిప్పుతూ, వగలబడినవ్వుతూ, నాలుగడుగులు వేసేది. 'ఓకె' అన్న కేక - నాలుగు నిమిషా లన్నా గడవకముందే మళ్ళీ కట్. ఇదీవరస.

ఆరోజంతా ఇలాగే జరగడంతో మనోరమ ఒళ్ళంతా విరగ్గొట్టినట్టుగాఉండి, కుర్చీలో చేరగిలబడిపోయింది. ఎవరో కాఫీ తెచ్చి బల్లమీదపెట్టారు. ఇంకెవరో 'సోడకావాలా?' అన్నారు.

ఆపూటకు షూటింగ్ అయిపోయింది. అందరూ ఇళ్ళకు బయలుదేరుతున్నారు. మేకప్‌తీసేసి మనో రమగూడా బయలుదేరబోయింది. ఒక పైజమావాడొచ్చి 'అయ్యగారు రమ్మంటున్నారు!'అన్నాడు. ఇంటికి ప్రయాణ మయిందల్లా వాడివెంట, ఆ అయ్యగారిదగ్గర కొచ్చింది మనోరమ. లోపలగదిలో ప్రొడ్యూసరు కూచుని ఉన్నాడు. మనోరమను చూడంగానే కళ్ళొకక్కసారి ఎగరేశాడు. ఆఫీ సులో ఇంకెవ్వరూలేరు. తన నెందుకు పిలిపించిందీ తెలును కోవడానికి మనోరమ ఓ నిమిషంపాటు అక్కడే నిలబడింది.

'డాన్సు చాలా బాగచేశావా?' అన్నాడాయన, మనోరమను మునిగిపోయేలా చూస్తూ. "నేచూశ్శా! డైరె క్టరు చెప్పాడు. డైరెక్టరుగారికి నువ్వంటే శానా ఇష్టానికి మల్లే ఉంది ... నిన్నుచూస్తే డాన్సు మాష్టరుకి కిట్టదేం ? అదేం లాభంలేదు. అందరితోటీ మంచిగాఉండాలి. అందరు

చెప్పినట్టూ వినాలి ... ఆఁ, వాడెంత, వాడి బిసాదెంత ? నువ్వు సరేనంటే రేపీపాటికి వాణ్ని లాగిపారెయ్యనూ ! పొద్దుపోయింది. ఇంటికేం పోతావ్ ? ఏదన్నా హోటలుకు పోదాం పద ! నిన్ను నెక్స్టు పిక్చర్‌లో హీరోయిన్ను చేస్తా !"

మనోరమకు, ఈసరికే అంతా అర్థమయిపోయింది. ఆవిడ పరపురుషుణ్ని ఎరగంది కాదు. కానీ ఎప్పటిమాట ! సారథి రాకముందు సంగతి. ఇది సారథికి తెలిస్తే ఏమనుకొంటాడు ? మనోరమ భయంతో కంపించిపోయింది. ఆమె ఏ సంగతీ చెప్పకముందే అతను దగ్గరగావచ్చి, ఆమెను కావలించుకొని, గట్టిగా ముద్దుపెట్టుకొన్నాడు. మనోరమ అసహ్యంతో ముఖం పక్కకు తిప్పుకొంది. అతగాడు ఇవేమీ గమనించలేదు ...

* * *

"రాత్రి నీకోసం చాలాసేపు చూశాను. రాలేదేం ?" అన్నాడు సారథి, ఉదయమే జోగుతూవస్తున్న మనోరమను చూసి.

"రాలేదు" అన్నది మనోరమ.

"అదే, ఎందుకనే అడుగుతున్నాను."

"ఏమండి ఉండిపోయాను."

"అలాగేం ?" అన్నాడు సారథి, మనోరమకేసి అదోలా చూస్తూ.

మనోరమ ఇంకోమాట మాట్లాడకుండా లోపలికెళ్ళింది.

నిశాఫిలింస్ వారిచిత్రం బాగా డబ్బు చేసుకోలేక పోయింది. రెండోవారం తిరక్కుండానే డబ్బాలు తిరి గొచ్చాయి. దీనితో ఆ చిత్రంలో పనిచేసిన అందరి రాతలూ బైటపడ్డాయి. నెక్స్టు పిక్చర్లో మనోరమను హీరోయిన్ను చేస్తానన్న ప్రొడ్యూసరు మట్టిగొట్టుకుపోయాడు. ప్రతం చెడ్డా ఫలం దక్కాలన్నది జరగనేలేదు. ఈ నెక్స్టు పిక్చరు మీద బ్రహ్మాండమైన ఆశలు పెట్టుకొంది మనోరమ. ఆ ఆశ లన్నీ చివరకు నీళ్ళుగారిపొయ్యాయి.

ఒకసారి సారథి ఇంట్లోలేనప్పుడు, ఓ గళ్ళలుంగీవాడు వచ్చాడు. వాణ్ని ఇదివరకెక్కడో చూసినట్టు మనోరమకు గుర్తుకొచ్చింది. కానీ ఎక్కడ చూసిందీ జ్ఞాపకం రాలేదు.

"మీరిట్లా ఎంతకాలం ఉంటారు? మీలో బ్రహ్మాండ మైన టాలెంట్సున్నాయి. అవన్నీ ఇలా నాశనం కావడం నా కిష్టంలేదు. సోమసుందరం గారు, కొత్తగా తీస్తున్న అయి దారు పిక్చర్లకు డిస్ట్రిబ్యూటరు. ఆయన తలచుకొంటే, మీ కెలాంటి సాయమైనా చేస్తారు. అదీగాక మీరంటే ఏమాత్రమో అభిమానంగూడా ఉంది. పోనీ ఓసారి వెళ్ళి మాట్లాడి చూడండి! ఆయనమాటంటే ఈ ప్రొడ్యూసర్లకు వేదవాక్కు" అన్నాడు వాడు.

అకేమిటో చూడాలనే అనుకొంది మనోరమ. వాడన్నవాటిల్లో ఒక్కమాటగూడా అబద్ధంలేదు. సోమ సుందరంగారు నిజంగా చాలా మంచివారు. మనోరమను చూస్తూనే, ఆయన తన హర్షాన్ని ప్రకటించినవారయినారు.

"ఈ ఆఫీసుపనితో సతమమయిపోతున్నాను. ఒక్క

క్షణం రెస్టు దొరకదు...అన్నట్టు నువ్వు బెంగుళూరు ఎప్పు డన్నా చూశావా? పోనీ మహాబలిపురం వెడదామను కొంటున్నాను. తోడెవ్వరూ లేక ఆగిపోయాను. హాయిగా ఓ టూర్ కొట్టొద్దాం...పాపం ఈమధ్య నీకు బొత్తిగా పిక్చర్లు లేవుగదూ...?" అన్నాడు సోమసుందరంగారు.

మహాబలిపురం వెళ్ళబోయేముందు, సారథితో మాట మాత్రమన్నా చెబుదామనుకొంది మనోరమ. అయితే, ఆ మాత్రం అవకాశం దొరకనేలేదు. తెల్లవారే వద్దామను కొన్న ప్రయాణంకాస్తా మరొకరోజు డేకింది...అయితేనేం? రెండు పిక్చర్లలో హీరోయిన్‌గా బుక్కయి, పెద్దమొత్తం ఎడ్వాన్సుగాపుచ్చుకొని మనోరమ ఇంటికొచ్చింది.

సారథి ఏమంటాడోనని మనోరమ గుండెలు పంజం పింజంఅన్నాయి. సారథి ఏమీ అనలేదు. ఆమెతో మాట్లా డనుగూడా మాట్లాడలేదు. ఏదో ఒకటి అని, ఈ గుంభనను బద్దలుగొట్టినట్లయితే, మనోరమ ఇంతగా బాధపడకపోను. అతను నిమ్మకు నీరెత్తినట్టుగాఉన్నాడు. వంటమనిషి అన్నం వడ్డిస్తోంది. అతను నిశ్శబ్దంగా తిని తనగదిలో పడుకొంటు న్నాడు.

'నామీద కోపం వచ్చిందా?' అన్నది మనోరమ ఒక నాడు సారథిని నిలవేసి.

'ఎందుకూ?'

'అయితే మాట్లాడవేం?'

"కోపంవస్తే మాట్లాడరా ఏమిటి? అయినా నా కోపం నిన్నేమీ బాధించదే! మాట్లాడవలసిన అవసరం వచ్చి

నప్పుడు తప్పకుండా మాట్లాడతాను. అలా బిగదీసుకుపోయే తత్వం నాదికాదు.” అన్నాడు సారధి.

“పోనీ నాదేననుకోండి. సోమసుందరంగారు డిస్ట్రి బ్యూటర్ చేసే రెండుపిక్చర్సులో నన్ను హీరోయిన్‌గా బుక్ చేశారు. ఎడ్వాన్సుకూడా ఇచ్చారు. మరి మీ ఉద్దేశ మేమిటి?”

ఈమాట వింటూనే ఫక్కున నవ్వాడు.

“ఆ పెద్దమనిషి నిన్ను బుక్ చేశాడు. ఎడ్వాన్సు కూడా ఇచ్చాడు. నువ్వూ వొప్పుకొన్నావు. అంతా అయి పోయింది. ఇప్పుడు నా అభిప్రాయం అడిగిమాత్రం ఏం లాభం ? ఒకవేళ నేను కాదంటే మనుకుకు, ఇప్పుడు నువ్వు చేయగలిగిందేమిటి ? ఆ పిక్చర్సులో యాక్టు చెయ్యకుండా ఎటుగూడీ మానుకోవు. అయినప్పుడు, మధ్యలో నా ఉద్దే శంతో ప్రయోజన మేముంటుందా అని ?” అన్నాడు సారధి.

“మీరైనా అలా ఎందుకంటారూ ?” అన్నది మనో రమ, ఏ మాత్రమో మనసు గాయపడి. “నేను పది పిక్చ ర్లలో బుక్కయి పైకిరావడం మీకుమాత్రం ఇష్టంకాదా యేమిటి ?”

“అయ్యో ! ఎంతమాట ! !” అన్నాడు సారధి కళ్లు చికిలించి ముక్కుపుటాలు ఎగరేస్తూ. మనోరమ, ఓసారి అతనికేసి చూసి, గిరుక్కున వెనక్కుతిరిగి, చకచకా తన గదికేసి వెళ్ళింది.

6

మనోరమ హీరోయిన్‌గా నటించిన రెండుచిత్రాలు బ్రహ్మాండంగా డబ్బుతెచ్చాయి. అలా తేవడానికి చాలా మంది, చాలారకాలుగా శ్రమపడ్డమాట నిజమేగానీ, ఎక్కువ భాగం క్రెడిట్ మనోరమకే దక్కింది. చాలాసంవత్సరాల నుండీ పాతముఖాలు చూసి విసుగెత్తిపోయినవారి పాలిటి దేవకన్యగా మనోరమ అవతరించింది. సంవత్సరం తిరక్కుం డానే ఆవిడకు బోలెడుమంది ఫాన్స్ తయారయ్యారు. ప్రతి రోజూ కట్టలకు కట్టలు ఉత్తరాలు వచ్చి పడుతున్నాయి. అందులో చాలా ఉత్తరాల్లో ఉన్న విషయమల్లా తనఫోటో పంపమని; కొన్ని ఉత్తరాలు ఆమెకు ప్రణయ సందేశాలను మోసుకొచ్చాయి. ఒక పత్రికవారు "నాకేమనిపిస్తున్న దంటే ..." అన్న శీర్షిక పెట్టి, ఆ పత్రికాపాఠకులకు మనో రమను ఏమేమి చెయ్యాలనిఉందో సగర్వంగా ప్రచురిం చారు. మరొక పత్రికవారు ఆవిడ దినచర్యలను సచిత్రంగా ప్రచురించటానికిగాను ఫొటోలు తీసుకొన్నారు. ఇంకొకరు ఆవిడ అలంకారాలను ప్రచురించారు. వీటన్నింటికిందా, ఆమెకు ఏమాత్రమో ఖర్చయింది ...

ఇప్పు డావిడచేతిలో ఏడెనిమది పిక్చర్లున్నాయి. చాలామంది డైరెక్టర్లు ఆమెకు తెలిసినవాళ్ళున్నారు. పేరు మోసిన రెండు మూడు డిస్ట్రిబ్యూటింగ్ కంపెనీవాళ్ళతో ఆవిడకు సన్నిహితమైన సంబంధాలున్నాయి. పరిస్థితి బాగు పడటంతో, మనోరమ తన కుటుంబాన్ని గుంటూరునుండి

రప్పించుకొంది. స్వంతంగా ఓ మేడ కట్టించింది. ఈ మేడ కింద మనోరమ చిల్లి కానీ ఖర్చుపెట్టలేదు. ఎవడో చెట్టియార్ కట్టించియిచ్చాడు. ఆవిడస్వంత ఉపయోగానికో కారుంది. సారథికోసం ప్రత్యేకంగా ఒకటి కొన్నది. ఈనాటికీ సారథిపట్ల ఆమెకు అమితమైనగౌరవం ఉంది. ఎంత బిజీగా ఉన్నా, అతని యోగక్షేమాలు, అప్పుడప్పుడన్నా స్వయంగా విచారిస్తుండేది. యావదాస్తి మనోరమపేరిట ఉన్నదన్నమాటేగానీ, అతనికొచ్చిన లోటేమీలేదు. ఆ యింట్లో అతనిమాటకు ఎదురుచెప్పేవాళ్ళుగూడా లేరు.

కానీ సారథికి, ఈజీవితంలో ఏదో లొసుగు కనిపించసాగింది. ఏదో అసంతృప్తి దయ్యంలా అతన్ని వెన్నాడుతూనేఉంది. తనూ కళాకారుడే! కళకోసం తనూ ఒకప్పుడు ఆరాటపడిపోయాడు. ఏవో వెర్రికలలుకంటూ, ఈ దోవలో పడ్డాడు. ఇది చాలా సజావైనమార్గమని ఆనాడు అనిపించింది. అందుకే నిస్సంకోచంగా ఇటుకేసి నడిచాడు. నెత్తీనోరూ కొట్టుకొంటున్న ఆప్తులసందర్భి కాదని, మనోరమను పట్టుకొని ఊరేగాడు. ఉన్నఆస్తంతా కర్పూరంలా కాల్చేశాడు. అందుకు సారథి ఆనాడు విచారించలేదు. ఇప్పుడూ విచారించడంలేదు. ఈ దోవనబడి, ఈనాటి కీ స్థితి కొచ్చాడు. ఇకన్నుంచే ముందుమార్గం కనిపించడంలేదు. ఇక తనెంత కాలం బ్రతికినా 'మనోరమభర్త'గా బ్రతకవలసిందేనా? తన కో వ్యక్తిత్వమూ, స్వంతజీవితమూ లేనేలేవా?

చాలామంది అనుకొంటున్నట్టు, ఈ సంపదయావత్తూ తనదికాదు. కాదు సరిగదా, ఇందులో తనదంటూ పూచిక

పుల్లగూడా లేదు. ఇదంతా మనోరమ స్వార్జితం. ఆవిడ సంపాయించింది. తను ఆమె దయాధర్మాలమీద ఆధారపడి బ్రతుకుతున్నాడు. ఆమె ఏక్షణాన తనను వెళ్ళమన్నా, కట్టుగుడ్డలతో వీధిలో కొచ్చెయ్యాలి. మనోరమ అలా అంటుందనీ కాదు. ఇవన్నీ జరుగుతాయనీ కాదు. కానీ జరిగే అవకాశాలున్నాయా, లేవా అన్నదే ప్రశ్న!

ఇంతకాలంనుండీ తనను వేధిస్తున్న అసంతృప్తికి, కారణమేమిటో సారథికి తెలిసినట్లయింది. ఇప్పటివరకూ తనకు స్వంతజీవితం లేదు. స్వంతవ్యక్తిత్వమూ లేదు. మరొకరి జీవితం—మనోరమ జీవితం—తను జీవించాడు. ఆవిడ వ్యక్తిత్వాన్ని తన వ్యక్తిత్వంగా చలామణీచేసుకొన్నాడు. ముందుగా ఈ 'గిరి'నుండి బైటపడితే తప్ప తనకు ఊపిరాడదు.

చాపునుండి తప్పుకొన్నవాడిలా సారథి కంగారుగా లేచాడు. ఒక్కసారి బద్ధకంగా ఒళ్ళు విరుచుకొని, గట్టిగా ఆవలించి చిటికవేశాడు. ఏదో ఓనిశ్చయానికొచ్చినవాడిలా గదిలోంచి చకచకా బైటికొచ్చాడు. అర్ధరాత్రి దాటింది. అందరూ నిద్రపోతున్నారు. మనోరమ ఏదో ఔట్‌డోర్ షూటింగ్ ఉందని రెండురోజులయింది వెళ్ళి. ఎప్పటికొస్తుందో తెలీదు. చెప్పిపోదామన్నా ఈ ఇంట్లో తనకు కావలసినవాళ్ళెవ్వరూ లేరు. ఏదో అనుకోవడమేగానీ, ఈ మనోరమమాత్రం ఈనాడు తనదా? తనదేనని, తను అనుకొన్నంతకాలమూ, ఈ ఇల్లు తనకు స్వర్గతుల్యంగా ఉంది. కాదనుకొన్నాక. భరించరానంత దుర్గంధంతో పిలపిలలాడు

తున్నట్టు తను బాధపడిపోతున్నాడు. ఇది మనోరమచూసి తను అసూయపడటమో, ఓర్చలేనితనమో కావచ్చు. తన కన్నా ఉన్నతస్థితిలో ఉన్నవాడిపట్ల, దిగువగా ఉన్నవాడి మనస్తత్వంలాంటిదేదో తనలోనూ పనిచెయ్యవచ్చు. వీట న్నింటినీమించి, మనోరమకు తనంటే వల్లమాలిన గౌరవాభి మానాలు ఉండవచ్చు. కాదనడు. కానీ, తను దాన్ని నమ్మ లేకపోతున్నాడు. ఇది తనలోపమేనని ఎవరన్నాఅంటే, తను నిష్పేచీగా ఒప్పుకొంటాడు.

ఎంత ఆలోచించినా, తనిప్పుడు తప్పుకోవడమే ఉత్త మంగా ఉంది. ఒకప్పుడు తనఅవసరం మనోరమకుంటే ఉండ వచ్చు. కానీ ఈనాడలా లేదు. తను లేకపోయినా మనో రమ నిర్విచారంగా బతకగలదు. తను లేకపోవడమన్నది, ఆవిడ జీవితవిధానాని కేలాంటిలోటునూ రానివ్వదు. కాక పోగా, ఏ మాత్రమో ప్రతిబంధకంగూడానూ. తన ఉనికి ఆమెస్వాతంత్ర్యాన్ని కొద్దిగానైనా కుంటుపరుస్తున్నది. అలా గని మనోరమ తనతో అననూలేదు; ఆ అర్థంవచ్చేలా ప్రవ ర్తించనూలేదు. కానీ తన కామాత్రం తెలియదా ?

తనకు తను ఏమీ చేసుకోలేకపోయినాడు. ఇతర్లకూ చెయ్యలేకపోయినాడు. ాగా ఇతర్ల స్వేచ్ఛకు తను రాహు వులా అడ్డుపడుతున్నాడు. అయినప్పుడు తనిక్కడ ఉండ టంలో అర్థం లేనేలేదు...

నిజమే! ఈ ఇంట్లో డబ్బు ఇవ్వగల అన్ని సౌఖ్యాలూ తనకు అందుబాటులోఉన్నాయి. ఈ ఇంటినుండి పోయాక, తన కిన్ని సౌకర్యాలు ఉండవనిమాటగూడా తను కాదనడు.

దురదృష్టవశాత్తూ ఈ సౌఖ్యాలు, తనకు సుఖాన్నివ్వడం లేదు. ఈ భాగ్యం తనకు భాగ్యానికిమల్లే లేదు.

చాలామంది – ఏ విచక్షణా లేకుండా, మనోరమకోసం అల్లాడిపోవడం తనకు తెలుసు. ఆమెకోసం కొట్టుకు చచ్చే వాళ్ళున్నారనిగూడా తనకు తెలుసు. ఒకప్పుడు తనుగూడా మనోరమకోసం కలవరించిపోయాడు. కానీ ఈనాడామెను చూస్తుంటే, తనకు ఆకర్షణ కలగడంలేదు, సరిగదా అసహ్యం వేస్తున్నది. లక్షలమందికి పిచ్చెక్కించే ఆవిడ ఉజ్వల సౌందర్యం తనకు వాంతికలిగిస్తున్నది. ఇది తనలోపమేనేమో! ఏది ఏమైనప్పటికీ, తనీ బందిఖానాలో ఆట్టేకాలం ఉండలేదు. ఈ బంగారుసంకెళ్ళను ఇంకా భరించనూలేడు.

సారధి గట్టిగా నిట్టూర్చాడు. ఒక్కసారి ఇల్లంతా కలియచూశాడు. వందలాదికంతాలు తననూ, తన వ్యక్తిత్వాన్నీ, అవహేళనచేస్తున్నట్టు ఫీలయ్యాడు. ఆఖరిసారిగా మనోరమ గదికేసి చూసి, నిశ్శబ్దంగా బైటపడ్డాడు.

7

దాదాపు మూడేళ్ళతరవాత, సారధి తిరిగి బెజవాడలో అడుగుపెట్టాడు. అతనిప్రాణానికెంతో హాయి అనిపించింది. కానీ, ఆ హాయినిగూడా అతను ఎక్కువసేపు అనుభవించలేకపోయాడు. పాతమిత్రులు చాలామంది, అటూఇటూ చెదిరిపోయారు. ఉన్న నలుగురైదుగురయినా, నాటకాల ధోరణి మాని, ఏవో ఉద్యోగాలుచేసుకొంటున్నారు. వాళ్ళ దగ్గరకెళ్ళిగూడా ఈ నాటకాలప్రసక్తిని తిరిగి తీసుకురాలేకపోయాడు సారధి.

అతన్ని నటుడుగా ఒక్కరూ గుర్తించలేదు. అందరూ 'మనోరమ భర్తగా' మాత్రమే చూశారు. అలాగే మాట్లాడారు. అలాగే ప్రవర్తించారు. మనోరమ యోగక్షేమాలను గురించి అడిగారు. ఆవిడ యేసినిమాల్లో నటిస్తోందో అడిగారు. ఇంకా హిందీమార్కెట్టుకు ఎందుకని వెళ్ళలేదని అడిగారు. ఇప్పుడున్న ఏహిందీస్టారుకూ మనోరమ తీసిపోదని, భరవాసా యిచ్చినవారూ ఉన్నారు.

మొట్టమొదటగా అతన్ని చూసినవారు, అతనివెనక ఓ ఖరీదైనకారునూ, అందులో అందమైన మనోరమనూ వెదికారు. అతనివెంట మనోరమగూడా వస్తున్నదేమోనని, చాలామంది గుంపులు గూడారు.

వీళ్ళందరికీ ఏమని సమాధానం చెప్పడమో సారధికి తోచలేదు. తనకూ మనోరమకు మనస్పర్థలొచ్చాయనీ, అందుచేత తనిలా బెజవాడ రావలసివచ్చిందనీ, వారికి ఎలా చెప్పడం? తనజీవితం తను జీవిద్దామని, మనోరమనుండి వందలమైళ్ళదూరం వచ్చినా తనకా జీవితసూత్రం చేజిక్కలేదు. ఇక్కడా తను 'మనోరమభర్త' గానే ఉండిపోవలసి వచ్చింది.

ఒకరోజు పదిగంటలవేళ పోస్టుమాన్ తలుపుకొట్టాడు. సారధి వెళ్ళి ఓ రిజిస్టర్ కవరు పుచ్చుకొన్నాడు. దానికేసి చూస్తూనే మనోరమ దస్తూరిని పోల్చుకొన్నాడు సారధి. ఏదో ఉత్తరం ఉంటుందనుకొన్న సారధికి, అందులో ఓ విల్లు కనిపించింది. అందులో తనకున్న యావదాస్థినీ సారధికిష్టాను

సారం రాసింది మనోరమ. దానితోపాటు చిన్న ఉత్తరం కూడా ఉంది.

"డబ్బు మిమ్మల్ని నాకు దూరం చేస్తుందని ఏమాత్రం తెలిసినా, దానిపట్ల నేనూ తగుజాగ్రత్తలోనే ఉండేదాన్ని. మీ రెందుకెళ్ళారని నే నడగను. అడిగినా మీరు జవాబు చెప్పనవసరం లేదు. నన్ని దిక్కుమాలిన మద్రాసులో ఒంటరిగా వదిలివెళ్ళారు. నే నేమయిపోతానని మీ ఉద్దేశం? మీరు నాతో చెప్పకుండా వెళ్ళారు. నేను చెప్పే వస్తున్నాను. పదకొండో తేదీ మెయిల్లో బయలుదేరుతున్నాను. పన్నెండు ఉదయానికల్లా మీరు స్టేషనుకు రండి—

—మీ మనోరమ."

సారథి కొన్ని నిమిషాలపాటు కొయ్యబారిపోయ్యాడు. ఏవో తియ్యనిజ్ఞాపకాలు మనస్సులో మోసులెత్తాయి. కళ్ళు నీటితో నిండిపోయాయి. ఆరాత్రే విల్లుతో సహా మెయిలెక్కాడు. అతని మనస్సిప్పుడు మనోరమకోసం ఘోరంగా కలవరించిపోతున్నది.